דגל מחנה אפרים — קדושים

קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלקיכם ודרשו חז"ל יכול כמוני ת"ל אני ה' קדושתי למעלה מקדושתכם: והנה זה תמוה האיך יעלה על דעת שום אדם להיות קדוש כה' אך ארמוז מעט במוסר השכל כי גלוי וידוע כי קודש נקרא חכמה וכמ"ש קודש ישראל לה' ראשית תבואתה וכו' ותרגום של בראשית בחוכמתא נמצא ראשית נקרא חכמה וכתיב קודש ישראל לה' ראשית וכו' נמצא קודש הוא בחי' חכמה והחכמה היא חיות כמ"ש החכמה תחיה בעליה וקב"ה ברא העול' בחכמה כמ"ש כולם בחכמה עשית: וכן צריך כל אדם להדמות לקונו לעשות כל מעשיו בחכמה וחיות שיהיה מעשיו חיים כמו שעשה הקב"ה אך לפעמים יכול האדם לטעות כי חכמתו עמדה לו ואין צריך לסיוע מן השמים ועל זה הזהיר הכתוב אל תאמר כוחי ועוצם ידי דהיינו חכמתי עמדה לי כי כח היא חכמה אותיות "כח "מה ותשובתו בצדו כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל ותרגומו ארי הוא יהיב לך עצה למקני נכסין וכו' ע"ש כי באמת הקב"ה הוא כח כוחו וחכמת חכמתו וכמאמר אליהו ז"ל וכד אנת תסתלק מינייהו אשתארו כולהו וכו': וזהו שמרמז הפסוק קדושים תהיו פי' חכמים תהיו וחיים שיהיה חי לגבי חי יכול כמוני פי' ואם תרצה לומר שאתם חכמים בחכמתכם והחכמה שלכם היא כמ"ש כוחי ועוצם ידי וכמו שאני בראתי הכל בחכמה ולא הוצרכתי לזולת גם אתם כמוני לזה אמר כי קדוש אני פי' קדושתי למעלה מקדושתכם הקדושה שלי וחכמתי הוא למעלה מקדושתכם וחופפת עליכם תמיד ובלעדי חכמתו יתברך לא ירים חכמתכם ידו ורגלו רק קדושתכם יהיה מרכבה שיהיה קדושתי תמיד למעלה וחופפת על קדושתכם והמשכיל יבין.

עוד ירמוז בזה יכול כמוני היינו כל אדם יכול להיות קדוש כמו השם ב"ה כביכול כי הנשמה היא חלק אלוה ממעל ויכול להיות החלק ככלו שזהו התכלית הגמור ומנ"ל זה תלמוד לומר אני ה' קדושתי למעלה היינו מה שקדושתי נתעלה למעלה הוא רק מקדושתכם שכביכול ישראל במעשיהם הטובים נותנים כח וקדושה בפמליא של מעלה והוא שאמר הפסוק אני ה' היינו מה שאני ה' הוא מחמת אלקיכם שהוא אלקיכם אלקי ישראל והמש"י כי יש בזה דברים עמוקים ונסתרים:

אל תפנו אל האלילים ודרשו חז"ל אל תפנו אל מדעתכם יש להבין זה ע"פ שאמ' אא"ז זללה"ה על פסוק וסרתם ועבדתם אלקים אחרים פי' וסרתם תיכף כשסר האדם מדביקות מחשבתו בהש"י ועבדתם אלקים אחרים אזי עובד אלקים אחרים יחשב חלילה הגם שדבריו צריך לפני ולפנים מ"מ לפי קט שכלי אבאר בקיצור כי האדם העובד ה' בכל דרכיו ומקיי' בכל דרכיך דעהו שעושה הכל בדעת כמו אכילה ושתיה ושינה ודבוריו עם העולם בכדי לקרבן או בכדי להסיר ממנו העצבות או בכדי פרנסתו להחיות את נפשו בכדי שלא ימנענו מלעבוד ה' ואם הוא עושה זאת בדעת אזי הכל נעשה עבודת הקודש וכמו שאמרתי כבר שהם הנקראים חולין שנעשו על טהרת הקודש והם הם דברי חז"ל על ועלהו לא יכול אפילו שיחת חולין של ת"ח צריכין לימוד כי כל דבריהם היא תורה והנהגה ישרה חוץ לזה שיכולין למצוא בכל דבריהם חכמות נשגבות וכשעושה מעשיו חלילה שלא בדעת והשכל אזי נמשל כבהמות נדמה אף דברים טובים שעושה הם דברי שטות ולאולת יחשב וכמו שאמר הרב המגיד המנוח מוה' דוב בער זללה"ה כל ערום יעשה בדעת היינו אפילו עשיות גשמיות ואפילו ערמה שעושה הכל הוא בדעת קונו כמו אביגייל: וכסיל יפרוש היינו אפילו עושה דבר פרישות וקדושה אוולת יחשב אע"פ שהוא דבר מצוה וחכמה כמו שנים שאכלו פסחיהם וכו' ע"ש וכל האוילים נקראים רשעים כמו שקרא החכם שלמה המע"ה בספר משלי כל הרשעים בשם כסילים ואוילים כי

אין אדם וכו' ואיש החכם הוא ממש להיפוך כנ"ל ודי בזה להעיר בחי' הדעת האיך הוא מעלה כל הדברים לשורשם ולחכמה יחשב ושורש הדברים הוא ענין עמוק כי הכל הוא לבוש השכינה כביכול ונ"ק אשר ירדו מטה ובדעת הוא מעלה אותם לשורשן והוא שאמר הכתוב אל תפנו וכו' פי' אל מדעתכם היינו מדעת לא תפרושו עצמכם מן האל כי אם ח"ו תפרושו רגע אחד מדביקות המקום ב"ה אזי יחשב לאלילים כמו שאמר אא"ז זללה"ה על וסרתם ועבדת' אלקים אחרים כנ"ל: ויש בזה רמז להבין גלות השכינה כביכול ר"ל וגאולתה גאולת עולם תהיה ללוים כי ע"י הדעת הוא הגאולה ולוים הוא לשון חיבור והמש"י:

וסוד האלילי' הם כמו שפירש"י כלא חשוב והיינו דברים שאין בהם ממש ומזה הבנתי מאמר תנא דבי אליהו ז"ל שכתוב שם שלע"ל יהיה שלא יצטרכו ישראל לנקיות הגוף כי האכילה תבלע באברים וזה היה בחי' המן שאכלו ישראל במדבר והם היו נקרא דור דעה והמש"י:

וכרמך לא תעולל ופרט כרמך לא תלקט י"ל בזה ע"ד רמז ע"ד צדיק נתפס בעון הדור והנה בית ישראל בכלל נקראים כרם כמו כי כרם ה' צבאות בית ישראל וזהו כלל: ויש פרט הכרם דהיינו הצדיקים שבתוך ישראל הם הם הפרט שבתוך הכרם וזה י"ל שמרמז הפסו' וכרמך לא תעולל לשון ליכלוך כמו עוללי ויונקי' והיינו שמזהי' לכל ישראל בכלל שלא ללכל' את הכרם בעונות ח"ו פן ופרט היינו ופרט כרמך לא תלקט פן תגרום ח"ו ללקט הצדיקים שהם פרט הכרם ע"ד לרעות בגנים וללקוט שושנים והמשי"ב:

וכי תבואו אל הארץ ונטעתם כל עץ מאכל שלש שנים יהיה לכם ערלים לא יאכל ובשנה הרביעית יהיה כל פריו קודש הילולים לה' ובשנה החמישית תאכלו את פריו להוסיף לכם תבואתו וכו' י"ל בזה ע"ד רמז כי ידוע ארץ ישראל הוא שורש כללות נשמות ישראל וזהו והיה כי תבואו אל הארץ ונטעתם כל עץ מאכל ולכאורה היה ראוי לומר עץ מאכל ולמה לי תיבת כל אך דהרמז הוא ע"ד דאיתא בזוה"ק שאל ר' אליעזר לר' שמעון מהו עץ הדעת טו"ר א"ל דא ממראה מתניו ולמעלה ודא ממראה מתניו ולמטה וכו' ע"ש וזהו ונטעתם כל עץ מאכל היינו שיהיה כל העץ כולו מאכל שלא יהיה בו שום רע כלל היינו איבי' ועלי' וקליפין דילי' כולי' יהון חזיין למיכל וזהו בחי' עץ החיים והתורה נקראת ג"כ עץ החיים וזהו שלש שנים יהיה לכם ערלים כדאיתא במשנה אל יאמר אשנה בשביל שיקראני רבי או אשנה שאהיה זקן ויושב בישיבה או אשנה בשביל וכו' ע"ש וזהו שלש שנים היינו אותן שלש לימודים הנ"ל יהיה לכם ערלים היינו שלא יבוא לכם מזה שילמוד לשם עניינים הנ"ל שלא יהיה לכבוד עצמו הוא דורש ובשנה הרביעית יהיה כל פריו קודש הילולים לה' הילולים כמו הלולא דרשב"י שהוא לשון יחוד היינו שיהיה הלימוד לייחד קוב"ה ושכינתיה ובשנה החמישית היינו שילך ממדריגה למדריגה שאח"כ יזכה ע"י הלימוד שבתחלה נקראת תורת ה' ואח"כ נקראת תורתו וזהו תאכלו את פריו להוסיף לכם היינו שתהיה תורתכם והבן:

מפני שיבה תקום והדרת פני זקן וכו': ואיתא בגמרא זקן זה קנה חכמה ע"כ ע"ש וצריך להבין היכן רמיז זה בר"ת זקן הלא אינו רק זה קנה וי"ל בזה ע"ד חכמת אדם תאיר פניו היינו כשיש לאדם חכמה יש לו מזה הדרת פנים והנה כאן אמר והדרת פני זקן היינו שתראה שיהיה ליה הדרת פנים וע"כ שיש בו חכמה וק"ל:

עוד ירמוז ע"ד דאיתא בגמרא יש מהם אמרו אשרי ילדותינו שלא ביישה זקנתינו וזהו מפני שיבה כדאיתא בזוה"ק קדם שיבה דילך תקום היינו בילדותך תתחיל לילך בדרך ה' ואזי והדרת פני זקן שיהיה אשרי ילדותינו שלא ביישה זקנותינו כנ"ל וזהו ואברהם זקן בא בימים היינו עם כל הימים שלו אף ימי הילדות והיינו אשרי ילדותינו שלא ביישה זקנותינו כנ"ל והבן: